BO‘LAJAK HARBIY PEDAGOG KADRLARNI TAYYORLASHDA PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALARNING O‘RNI

Saxibov Alijon Xudoykulovich
TKTI Yangiyer filiali erkin izlanuzvchisi
Obidov Azamat Erkinjonovich,
Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Annotatsiya

Ushbu maqolada harbiy pedagog kadrlarni tayyorlash jarayonida pedagogik dasturiy vositalarning ahamiyati va ularning o‘quv jarayonidagi samaradorligi tahlil qilingan. Zamonaviy ta’lim texnologiyalari harbiy ta’lim yo‘nalishidagi bo‘lajak harbiy pedagog kadrlarni tayyorlashning asosiy tarkibiy qismiga aylanib, harbiy ta’lim jarayonini yanada sifatli va samarali qilishga yordam beradi. Maqolada pedagogik dasturiy vositalarning harbiy ta’lim jarayonida qo‘llanilishi, interaktiv ta’lim modellarini joriy qilish va bo‘lajak harbiy pedagog kadrlarni tayyorlashda innovatsion yondashuvlarning ahamiyati yoritib berilgan. Shuningdek, bo‘lajak harbiy pedagog kadrlarning kasbiy bilim va ko‘nikmalarini oshirishga qaratilgan dasturlarning roliga urg‘u berilgan.

Kalit so‘zlar: bo‘lajak harbiy pedagog kadrlar, pedagogik dasturiy vositalar, harbiy ta’lim, interaktiv ta’lim, innovatsion texnologiyalar, kasbiy bilim va ko‘nikmalar, jismoniy tayyorgarlik.

Аннотация

В данной статье рассматривается значение педагогических программных средств в процессе подготовки будущих военных педагогических кадров и их эффективность в учебном процессе. Современные образовательные технологии стали важной составляющей частью подготовки будущих военных педагогов, способствуя повышению качества и эффективности процесса военного обучения. В статье освещаются вопросы использования педагогических программных средств в военном образовании, внедрения интерактивных моделей обучения и значения инновационных подходов в подготовке будущих военных педагогов. Также подчеркивается роль программ, направленных на повышение профессиональных знаний и навыков будущих военных педагогов.

Ключевые слова: будущие военные педагогические кадры, педагогические программные средства, военное образование, интерактивное обучение, инновационные технологии, профессиональные знания и навыки, физическая подготовка.

Annotation

This article discusses the importance of pedagogical software tools in the process of training future military pedagogical personnel and their effectiveness in the learning process. Modern educational technologies have become a crucial component in the preparation of future military educators, helping to enhance the quality and efficiency of military education. The article highlights the use of pedagogical software tools in military education, the implementation of interactive learning models, and the significance of innovative approaches in training future military educators. Emphasis is also placed on the role of programs aimed at improving the professional knowledge and skills of future military pedagogues.

Keywords: future military pedagogical personnel, pedagogical software tools, military education, interactive learning, innovative technologies, professional knowledge and skills, physical preparedness.

Kirish. Bo‘lajak harbiy kadrlarni tayyorlash jarayonida zamonaviy ta’lim texnologiyalari va pedagogik dasturiy vositalarning ahamiyati ortib bormoqda. Bu vositalar harbiy ta’lim jarayonini samarali tashkil etish, bilim va ko‘nikmalarni tez va sifatli o‘zlashtirish imkonini yaratadi. Maqolada pedagogik dasturiy vositalarning harbiy kadrlarni tayyorlashdagi o‘rni va ahamiyati tahlil qilinadi.

Mavzunung dolzarbligi. Pedagogik dasturiy vositalar (PDV) - ta’lim jarayonida o‘qituvchilar va talabalar faoliyatini samarali boshqarish, materiallarni o‘zlashtirish va ta’lim sifatini oshirishga yordam beradigan maxsus ishlab chiqilgan dasturlardir. Ular ta’lim-tarbiya jarayonining turli jabhalarida qo‘llanilib, o‘quv jarayonini interaktiv va faol qilishda muhim ahamiyatga ega. Pedagogik dasturiy vositalarni samarali qo‘llash orqali ta’limda yangi texnologiyalardan foydalanish, o‘quv jarayonini boyitish va samaradorlikni oshirish mumkin.

Jahonda yuzaga kelayotgan yangi tahdidlar va xalqaro miqyosdagi geosiyosiy o‘zgarishlar bo‘lajak harbiy pedagog kadrlarni yuqori darajada tayyorlash talabini oshirmoqda. Pedagogik dasturiy vositalarning harbiy ta’lim tizimida qo‘llanilishi zamonaviy tendensiyalarga mos ravishda yangi metodologiyalarni joriy etishda muhim o‘rin tutadi. Bu vositalar harbiy ta’lim jarayonini tezlashtirish, interfaol ta’lim muhitini yaratish va individual yondashuvni ta’minlashga yordam beradi.

Maqolaning maqsadi - bo‘lajak harbiy pedagog kadrlarni tayyorlashda pedagogik dasturiy vositalardan foydalanishning ilmiy-amaliy ahamiyatini ochib berish va ularning ta’lim jarayonidagi o‘rnini tahlil qilish.

Mavzu bo‘yicha ilmiy izlanishlarning qisqacha tahlili. Pedagogik dasturiy vositalar ta’limi bo‘yicha jahon miqyosida turli tadqiqotlar olib borilgan. Jumladan, P.M.Ersten, V.A.Gromovning ishlarida ta’lim texnologiyalari va ularning samaradorligi, Anatoliy Solomonovich Lerner, Aleksandr Rubsovlar pedagogik dasturiy vositalar o‘quv jarayoniga integratsiyasi hamda axborot texnologiyalari bilan birgalikda qo‘llanilishi va o‘quv jarayonidagi samaradorligi bo‘yicha ishlar olib borgan. Respublikamizda esa U.A.Umarov va J.A.Mansurov kabi tadqiqotchilar harbiy kadrlarni tayyorlashdagi zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish borasida ilmiy izlanishlar olib borganlar.

Maqolaning ilmiy mohiyati. Mazkur maqola harbiy ta’lim tizimida pedagogik dasturiy vositalardan foydalanish samaradorligi, ularning ta’sirini oshirish imkoniyatlari va bo‘lajak harbiy pedagog kadrlarning kasbiy malakasini yaxshilash bo‘yicha tavsiyalar berishga qaratilgan. Maqola nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaldagi vositalardan foydalanish orqali ularning harbiy kadrlar tayyorlashdagi samarasini ko‘rsatishga yo‘naltirilgan.

Tadqiqot obyekti. Tadqiqot obyekti sifatida harbiy ta’lim yo‘nalishidagi bo‘lajak harbiy pedagog kadrlarni tayyorlash jarayoni va unda qo‘llaniladigan pedagogik dasturiy vositalarning ta’lim samaradorligiga ta’siri olinadi.

Tadqiqotda qo‘llanilgan usullar. Mazkur tadqiqotda qiyosiy tahlil, empirik tadqiqotlar, sotsiologik so‘rovlar va pedagogik eksperiment usullaridan foydalanildi. Bu usullar orqali harbiy ta’limda qo‘llaniladigan pedagogik dasturiy vositalarning samaradorligi baholandi.

Asosiy qism. Pedagogik dasturiy vositalar ta’limda samarali natijalarga erishish uchun muhim vositalardan biri bo‘lib, ulardan to‘g‘ri foydalanish o‘quv jarayonini jadallashtiradi va yanada interaktiv qiladi. Samarali foydalanish uchun quyidagi masalalarga e’tibor berish zarur:

Maqsadli dastur tanlash. Har bir o‘quv fani yoki o‘quv maqsadiga mos keladigan dasturni tanlash juda muhim. Dastur o‘quvchilarning yoshi, bilim darajasi va o‘rganilayotgan mavzuga mos bo‘lishi kerak.

O‘qituvchilarning tayyorgarligi. Pedagogik dasturiy vositalarni samarali qo‘llash uchun o‘qituvchilar ushbu dasturlarni yaxshi bilishlari va ulardan qanday foydalanishni tushunishlari zarur. Buning uchun o‘qituvchilar ta’limda texnologiyalarni qo‘llash usullarini hamda ular orqali ta’lim jarayonini rejalashtirish va boshqarishni bilishlari muhimdir.

Interaktiv va hamkorlikni ta’minlash. Pedagogik dasturiy vositalarning muhim afzalliklaridan biri – talabalar o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishdir. Guruhli ishlarda yoki hamkorlik asosida bajariladigan topshiriqlar samaradorligini oshirish mumkin. Bunda:

virtual muhitda talabalarning birgalikda ishlashi;

muammoli topshiriqlarni jamoaviy yechish;

dasturlar orqali bilim almashish imkoniyatlari yaratiladi.

Talabalarning individual rivojlanishini kuzatish. Pedagogik dasturiy vositalar har bir talabaga individual yondashuvni ta’minlashga yordam beradi. Dasturlar orqali har bir o‘quvchining rivojlanish darajasini kuzatish va ularning o‘quv jarayonida qaysi joylarda qiyinchiliklarga duch kelayotganini aniqlash mumkin. Bunda:

talabalarning natijalarini avtomatlashtirilgan baholash;

qiyinchiliklarga yechim topish uchun qo‘shimcha topshiriqlar berish;

mavjud ko‘nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan mashqlar taklif etish samarali bo‘ladi.

Mazmuniy yoki vizual boylikni oshirish. O‘quv materiallarini vizual va interaktiv elementlar bilan boyitish pedagogik dasturiy vositalardan foydalanishning samarasini oshiradi. Bunda:

grafiklar, videolar va animatsiyalarni qo‘shish;

virtual voqeliklar (VR) va qo‘shilgan voqelik (AR) vositalaridan foydalanish;

qiyin mavzularni interaktiv shaklda tushuntirish usullari samarali bo‘ladi.

Bilimlarni muntazam tahlil qilish va fidbek (qayta aloqa) berish. Dasturlar orqali talabalarning bilimlari va qobiliyatlari tahlil qilinadi va shu asosida o‘qituvchi muntazam fidbek berish imkoniga ega bo‘ladi. Bu talabalarga o‘z xatolarini tuzatish va kasbiy bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi.

Texnik qo‘llab-quvvatlash. Pedagogik dasturiy vositalardan samarali foydalanish uchun harbiy ta’lim yo‘nalishlarida texnik qo‘llab-quvvatlash xizmatlari ham juda muhim. Bu joylarda dasturlar to‘g‘ri ishlashi, yangilanishi va texnik muammolarni tezkor bartaraf etish zarur.

Harbiy pedagog kadrlarni tayyorlashda pedagogik dasturiy vositalarning afzalliklari:

Interfaol ta’lim muhitini yaratish. Bu vositalar orqali talabalar virtual simulyatsiyalar, keys tadqiqotlar va amaliy mashqlar orqali real vaziyatlarda qaror qabul qilishni o‘rganadilar.

Harbiy pedagog kadrlarning individual rivojlanishini ta’minlash. Dasturiy vositalar har bir talabaning o‘ziga xos o‘quv jarayonini shakllantirishga yordam beradi.

Ma’lumotlarning tez va oson o‘zlashtirilishi. Dasturiy vositalar vizual materiallar va audio-materiallar orqali tezkor bilim olishni ta’minlaydi.

Harbiy ta’limda pedagogik dasturiy vositalarning asosiy vazifasi – kasbiy bilimlarni yaxshiroq o‘zlashtirish, amaliy ko‘nikmalarni mustahkamlash va o‘quv jarayonidagi turli ko‘nikmalarni o‘rganish samaradorligini oshirishdir. Bularga qo‘shimcha ravishda, dasturiy vositalar turli interfaol mashg‘ulotlar, simulyatsiyalar va modellashtirishlar orqali talabalarning amaliyotga tayyorgarligini oshiradi.

Xulosa va takliflar. Harbiy ta’limda pedagogik dasturiy vositalarning samaradorligi katta. Ular ta’lim jarayonini zamonaviy metodlar asosida tashkil etishga, harbiy kadrlarning bilimlarini tizimli va chuqur o‘zlashtirishga yordam beradi. Kelgusida harbiy ta’lim yo‘nalishida pedagogik dasturiy vositalarni yanada kengroq joriy etish va ularni bo‘lajak harbiy pedagoglar uchun moslashtirish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Эрстен П.М., Громов В.А. “Педагогика и технологии: теория и практика”. Москва, 2018.
2. Умаров У.А. “Ўзбекистонда ҳарбий кадрларни тайёрлашда замонавий технологияларнинг аҳамияти”. Тошкент, 2020.
3. Мансуров Ж.А. “Ҳарбий таълимда замонавий таълим воситалари”. Тошкент, 2021.
4. Brown, J. “Military Education: Using Technology for Better Outcomes”. Oxford University Press, 2019.
5. Sarvar o’g’li, M. S. (2024). MODEL VIEW PRESENTER (MVP) ARXITEKTURASI. Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi, 8(4), 186-191.
6. Rakhmonkulov, F. P. (2022). Development of web design competence of future IT teachers. In SUSTAINABLE DEVELOPMENT FORUM-2022 (pp. 111-114).
7. Bobobekov, S., & Raxmonkulov, F. (2021). O ‘QUVCHILARNI MA’LUMOTLARNI DESHIFRLASH ALGORITMINI QO ‘LLASHGA O ‘RGATISHNI SODDALASHGAN USULI. Academic research in educational sciences, 2(5), 639-649.